

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 150g/2018

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea
insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

CHIȘINĂU

30 octombrie 2018

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Igor DOLEA,
dlui Victor Popa,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 25 octombrie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 30 octombrie 2018 în camera de consiliu,

Prezintă următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate:
  - a articolelor 9, 10, 16, 18, 20 și 21 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012;
  - a Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012;
  - a Codului de procedură civilă,
ridicată de către dl avocat Victor Munteanu, în dosarul nr. 2i-192/18,
pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.
2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 25 octombrie 2018 de către dl judecător Gheorghe Mățu, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se află în procedura de examinare cererea introductivă depusă de către creditorul B.C. „Banca de Economii” S.A., aflată în proces de lichidare, privind intentarea procesului de insolvență împotriva S.C. „Turbilion Teh” S.R.L.

4. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Victor Munteanu a ridicat excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

5. Prin încheierea din 9 octombrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării ei.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.”

7. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 9 Cererea introductivă

„Procesul de insolvență se întinde doar în temeiul unei cereri de intentare a procesului de insolvență (denumită în continuare cerere introductivă).”

Articolul 10 Temeiurile de intentare a procesului de insolvență

„(1) Intentarea unui proces de insolvență presupune existența unui temei.

(2) Temeiul general de intentare a unui proces de insolvabilitate constă în incapacitatea de plată a debitorului.

(3) Temeiul special de intentare a unui proces de insolvabilitate constă în supraîndatorarea debitorului în cazul în care acesta este persoană juridică responsabilă de creanțele creditorilor în limitele patrimoniului său. În acest caz, la baza evaluării patrimoniului debitorului trebuie pusă continuarea activității lui dacă acest fapt este posibil.”

Articolul 16

Conținutul cererii introductive a debitorului

„(1) În cererea introductivă a debitorului trebuie să se indice:

- a) codul fiscal și numerele conturilor bancare ale debitorului;
  - b) valoarea creanțelor creditorilor, mărimea dobânzilor și penalităților aferente;
  - c) temeiul creanțelor și termenele lor de executare, cu specificarea sumei creanțelor decurgând din daunele cauzate vieții și sănătății, precum și ale creanțelor salariale față de angajații debitorului;
  - d) suma datoriilor la bugetul public național;
  - e) motivarea temeiului insolvabilității;
  - f) date despre cererile de chemare în judecată a debitorului primite spre examinare de către instanța de judecată, precum și despre titlurile executorii asupra bunurilor debitorului;
  - g) date despre bunurile debitorului, inclusiv despre mijloacele bănești și creanțele lui;
  - h) candidatura propusă la funcția de administrator al insolvabilității/lichidator.
- (2) În cerere, debitorul poate solicita și motiva aplicarea procedurii de restructurare.”

Articolul 18

Cererea introductivă depusă de creditor

„(1) Creditorul poate depune cerere introductivă dacă are un interes legitim în intentarea procesului de insolvabilitate și își poate argumenta creanțele și temeiurile de intentare a procesului de insolvabilitate.

(2) Dacă cererea introductivă este admisă spre examinare, instanța de insolvabilitate este datoare să îl audieze pe debitor.

(3) Creditorul nu este în drept să inițieze proces de insolvabilitate în cazul în care debitorul se află în proces de restructurare, cu excepția cazului în care creanța a apărut după intentarea procesului.”

Articolul 20

Conținutul cererii introductive a creditorului. Documentele anexate

„(1) În cererea introductivă a creditorului trebuie să se indice:

- a) denumirea/numele și prenumele creditorului și ale debitorului, sediul/adresa, alte date de identificare ale acestora, confirmate prin extrasul din registrul public corespunzător;
- b) valoarea creanțelor creditorului, mărimea dobânzilor și a penalităților aferente;
- c) temeiul creanțelor și termenul executării lor;

- d) menționi despre alte probe ce confirmă creanța creditorului;
  - e) propunerea candidaturii la funcția de administrator provizoriu pe perioada de observare a debitorului;
  - f) alte date, considerate de creditor ca fiind necesare pentru examinarea cererii.
- (2) La cererea introductivă a creditorului se anexează:
- a) documentele ce adevăresc obligațiile debitorului față de creditor, mărimea datoriilor la aceste obligații, temeiul intentării procesului de insolabilitate, alte documente care justifică cererea creditorului;
  - b) dovada notificării prealabile a debitorului de către creditor;
  - c) copia de pe hotărârea irevocabilă a instanței de judecată sau copia de pe hotărârea arbitrală irevocabilă, ori copia de pe hotărârea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărârii judecătorești sau a hotărârii arbitrale străine, ori decizia (hotărârea) organului abilitat prin legea executorie la acel moment.”

Articolul 21

Admiterea cererii introductive spre examinare

„(1) Instanța de insolabilitate este obligată să admită spre examinare cererea introductivă depusă de creditor cu respectarea prevederilor Codului de procedură civilă și ale prezentei legi.

(2) Despre admiterea spre examinare a cererii introductive, instanța de insolabilitate adoptă imediat o încheiere, dar în cel mult 3 zile de la data depunerii.

Articolul 22

Restituirea fără examinare a cererii introductive

„(1) Instanța de insolabilitate restituie fără examinare cererea introductivă întocmită cu încălcarea art.20.

(2) În cazul în care debitorul a depus cerere introductivă în temeiul art.14, dar nu a anexat la ea documentele prevăzute la art.17, instanța de insolabilitate admite spre examinare cererea solicitând prezentarea documentelor în ordinea dezbaterilor judiciare.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul excepției de neconstituționalitate consideră că normele criticate nu reglementează în mod expres actele confirmate ale unei creanțe atunci când începe procesul de insolabilitate și se desemnează un administrator, chiar dacă unul provizoriu. Acesta menționează că prevederile invocate ar fi imprevizibile, iar cerințele conținute în cererea introductivă a creditorului ar fi mai favorabile decât cerințele conținute în cererea introductivă a debitorului. De asemenea, articolul 20 din Legea insolabilității nu este clar în partea referitoare la lista documentelor care trebuie anexate la cererea introductivă prezentată de către creditor. Nu este clar dacă aceste documente trebuie anexate în mod cumulativ sau alternativ.

9. Autorul consideră că instanța de insolvabilitate are un rol absolut formal, nefiind abilitată cu obligația de a verifica și de a decide dacă persistă sau nu motivele și condițiile pentru admiterea cererii prealabile privind intentarea procesului de insolvabilitate, deoarece legea impune examinarea cererii introductive depuse de către creditor.

10. Potrivit autorului excepției, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 4, 9, 16, 20, 23, 46 și 53 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii insolvabilității, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de către dl avocat Victor Munteanu, în dosarul nr. 2i-192/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Curtea observă că, deși autorul excepției invocă încălcarea prevederilor articolelor 4, 9, 16, 20, 23, 46 și 53 din Constituție, de fapt, acesta susține că prevederile legale contestate sunt lipsite de claritate și previzibilitate.

15. Curtea menționează că statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, precum și inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice. Pentru realizarea acestor deziderate, Legea insolvabilității stabilește cadrul juridic privind procesul de restructurare a societăților insolvabile, în vederea remedierii lor financiare și economice.

16. Curtea observă că, deși autorul sesizării solicită controlul constituționalității mai multor articole din Legea insolvabilității și a legii în general, precum și a întregului Cod de procedură civilă, judecătorul de caz a reținut în încheierea de admitere a excepției doar articolul 21 alin. (1) al Legii, considerând că îl va aplica în această cauză. Curtea menționează că excepția de neconstituționalitate reprezintă un instrument de apărare a drepturilor și a libertăților fundamentale și poate fi ridicată doar ca un incident în cadrul examinării acțiunii principale. Prin urmare, norma contestată trebuie să aibă incidență în soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței de judecată (a se vedea HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, § 78).

17. Autorul solicită să fie declarate neconstituționale unele prevederi din Legea insolvabilității doar pentru că acestea creează, în opinia sa, o situație de incertitudine referitoare la categoria documentelor care pot fi anexate la conținutul cererii introductive și care probează obligațiile debitorului față de creditor.

18. Sub acest aspect, Curtea Europeană a reținut că formularea legilor nu poate prezenta o precizie absolută. Curtea a recunoscut în mod constant faptul că multe legi sunt redactate în termeni generali, iar interpretarea și aplicarea lor fac obiectul practicii judiciare. Multe legi utilizează, prin natura lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară (*Rohlena v. Cehia* [MC], 27 ianuarie 2015, §50).

19. Curtea observă existența unei hotărâri explicative a Plenului Curții Supreme de Justiție (*i.e.* Hotărârea nr. 2 din 24 martie 2014 cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolabilității), care la pct. 4.2 stabilește că dovada creanței față de patrimoniul debitorului se face prin documentele ce confirmă obligațiile debitorului față de creditor, mărimea datoriilor la aceste obligații, alte documente care justifică creanța și nu este obligatoriu ca creanța să fie probată doar prin copia de pe hotărârea irevocabilă a instanței de judecată sau copia de pe hotărârea arbitrală irevocabilă, ori prin copia de pe încheierea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărârii judecătorești sau a hotărârii arbitrale străine, ori prin decizia (hotărârea) organului abilitat prin legea executorie la acel moment.

20. Curtea menționează că, potrivit articolului 115 alin. (1) din Constituție, justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii, iar în conformitate cu articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789 din 26 martie 1996, Curtea Supremă de Justiție este instanța judecătorească supremă, care asigură aplicarea corectă și uniformă a legislației de către toate instanțele judecătorești. În acest sens, Curtea Europeană a recunoscut, în cauza *Baydar v. Olanda*, 24 aprilie 2018, § 47, faptul că asigurarea aplicării uniforme și a interpretării corecte a legilor de către instanțele supreme ale unui stat reprezintă un scop legitim compatibil cu Convenția.

21. Prin urmare, Curtea nu poate reține argumentele autorului excepției cu privire la neclaritatea prevederilor contestate, pentru că instanța judecătorească supremă a elucidat aspectele relative la anexarea documentelor la cererea introductivă. Aceasta a subliniat caracterul alternativ al documentelor care urmează a fi anexate la cererea introductivă. Este esențial ca creditorii să facă dovada creanței lor față de patrimoniul debitorului.

22. Așadar, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este nefondată și nu poate fi acceptată pentru examinarea sa în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de către dl avocat Victor Munteanu, în dosarul nr. 2i-192/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 30 octombrie 2018
DCC nr. 125
Dosarul 150g/2018